

UCHWAŁA Nr XLV / 868 / 2012
RADY MIASTA RZESZOWA
z dnia 28 grudnia 2012 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 1, art. 4¹ ust. 1, 2, 5 oraz art. 12 ust. 4, art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.) w związku z art. 10 ust. 1, 2, 3, 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (j.t. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.),

Rada Miasta uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2013, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

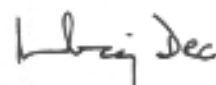
§ 2

Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Rzeszowa.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

Przewodniczący
Rady Miasta Rzeszowa

Andrzej Dec

UZASADNIENIE

*do projektu uchwały w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii na rok 2013*

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2013, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, określa zadania własne gminy, zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.). Realizacja zadań zgodnie z przepisami ww. ustawy prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Zapisy Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uwzględniają również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (j.t. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.). W celu realizacji zadań z tego zakresu, w myśl art. 10 ust. 2 opracowuje się gminny program przeciwdziałania narkomanii, uchwalany przez radę gminy.

Przepisy do wymienionych powyżej ustaw stanowią, iż źródłem finansowania programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, jak również programu przeciwdziałania narkomanii są opłaty z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Mając na uwadze podobny zakres zadań do realizacji oraz sposób finansowania obu programów, zasadnym jest przyjęcie jednego wspólnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2013.

Załącznik do Uchwały Nr XLV / 868 / 2012
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia 28 grudnia 2012 r.

**MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2013**

Rzeszów, grudzień 2012 rok

Rozdział I

Wprowadzenie

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2013 określa działania Miasta Rzeszowa w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w latach ubiegłych. Jest skierowany do mieszkańców miasta Rzeszowa, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu i narkotyków oraz ich konsekwencjami, a także do wszystkich osób zainteresowanych tą problematyką. Charakteryzuje go wielopłaszczyznowe podejście do problemu, które jest niezbędne w przeciwdziałaniu i rozwiązywaniu problemów uzależnień. W zależności od zmieniających się potrzeb lokalnych, Program mając charakter dokumentu otwartego, podlega stosownym modyfikacjom.

Podstawa prawna i merytoryczna programu

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2013 rok opracowano na podstawie:

1. ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
2. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (j.t. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.)
3. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
4. ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.)
5. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.)
6. ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.)

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest skorelowany z następującymi Programami:

1. Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii,

Ponadto, przy opracowywaniu tego Programu posłużono się diagnozą potrzeb, jak również uwzględniono zasoby, jakimi dysponuje miasto do realizacji omówionych poniżej zadań.

Diagnoza stanu problemów alkoholowych na terenie Miasta Rzeszowa

Podstawowym celem diagnozy jest dostarczenie wiarygodnych informacji przydatnych do zaplanowania i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Diagnoza powstała w oparciu o materiały własne Wydziału Zdrowia Urzędu Miasta Rzeszowa oraz informacje i dane liczbowe otrzymane od podmiotów współpracujących przy realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w tym:

- Izby Wyrzeźwień,
- Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Biura Ewidencji Działalności Gospodarczej i Zezwoleń,
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień.

Osoby przebywające w Izbie Wyrzeźwień

Z przedłożonej informacji wynika, iż w 2011 roku przyjęto i zapewniono opiekę 6 846 osobom, co stanowi wzrost o 2,64 % w stosunku do roku poprzedniego.

Liczba osób przyjętych w Izbie Wyrzeźwień

	Rok		
	2010	2011	30.09.2012
Ogólna liczba przyjętych	6 670	6 846	4 917
w tym:			
mężczyzn	6 253	6 544	4 600
kobiet	354	302	317
Ogólna liczba nieletnich	63	76	60
w tym:			
chłopcy	57	68	40
dziewczeta	6	8	20

Wśród ogółu przyjętych do Izby Wyrzeźwień osoby nieletnie stanowiły 1,11 %. Zatrzymano 76 nietrzeźwych nieletnich, w tym aż 68 chłopców i 8 dziewcząt. Niepokojąca jest liczba 20 zatrzymań nieletnich dziewcząt w trzech kwartałach bieżącego roku.

Wyniki badań ankietowych dotyczące picia alkoholu i używania środków psychoaktywnych przez młodzież

Problemami alkoholowymi i narkomanii młodzieży szkolnej, nazwiemy całokształt szkód związanych z używaniem przez osoby nieletnie legalnych i nielegalnych środków odurzających i substancji psychotropowych, jakie występują u osób je używających, członków ich rodzin oraz całego społeczeństwa, wymagających działań które mają na celu zmniejszenie rozmiarów lub eliminację tego zjawiska.

Na zlecenie Miasta Rzeszowa w 2010 roku wśród uczniów szkół gimnazjalnych i średnich zostały zrealizowane przez Stowarzyszenie „Pomoc” badania ankietowe dotyczące picia alkoholu i używania nielegalnych środków psychoaktywnych. Badaniami objęto 702 uczniów szkół różnego typu.

Rodzaj szkoły w badaniach

Rodzaj szkoły	Liczba	%
Gimnazja	299	42,6
Szkoły zasadnicze zawodowe	93	13,2
Szkoły średnie profilowane	130	18,5
Szkoły średnie ogólnokształcące	180	25,6
Razem	702	100

Na podstawie danych zawartych w tabeli widać, ile procent uczniów uczestniczyło w badaniach.

Wiek respondentów

Wiek w latach	Liczba	%
14	72	10,3
15	211	30,1
16	7	1,0
17	138	19,7
18	239	34,0
19 i więcej	23	3,3
brak odpowiedzi	12	1,7
Razem	702	100

Z danych wynika, że 41,1 % respondentów to osoby w wieku do lat 16 – uczniowie szkół gimnazjalnych, natomiast 57 % to osoby w wieku 17 i więcej lat, a więc uczniowie szkół średnich i zasadniczych zawodowych.

Płeć badanych uczniów

Płeć	Liczba	%
dziewczeta	358	51,0
chłopcy	336	47,7
brak odpowiedzi	9	1,3
Razem	702	100

W badaniach uczestniczyło 51 % chłopców oraz 47,7 % dziewcząt. Istnieje, zatem względna równowaga respondentów ze względu na płeć.

Wiedza młodzieży szkolnej na temat środków odurzających i substancji psychotropowych oraz doświadczenia w stosowaniu środków psychoaktywnych

Znajomość osób, które używają środków psychoaktywnych

Wyszczególnienie	tak		nie		nie wiem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
pali papierosy	655	93,3	25	3,6	20	2,8
pije alkohol	619	88,2	45	6,4	31	4,4
upija się alkoholem	485	69,1	115	16,4	85	12,1
używa narkotyków	250	35,6	305	43,4	129	18,4

Na podstawie przedstawionych danych widać, że młodzież zna sporą liczbę osób, które palą papierosy, piją alkohol, upijają się alkoholem oraz używają narkotyków.

Używanie środków psychoaktywnych przez badanych

Wyszczególnienie	tak		nie		nie wiem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
pali papierosy	143	20,4	528	75,2	18	2,6
pije alkohol	328	46,7	331	47,2	34	4,8
upija się alkoholem	119	17,0	528	75,2	37	5,3
używa narkotyków	42	6,0	612	87,2	23	3,3

Analiza przedstawionych danych pokazuje, iż wśród ankietowanych najbardziej rozpowszechnione jest picie alkoholu. Palenie papierosów nie należy do zachowań popularnych. Sporo badanych upija się alkoholem, część przyznaje się do tego, że używa narkotyków. Jednak dużo badanych nie pali papierosów, nie upija się alkoholem, a także nie używa narkotyków. Wyjątkiem jest picie alkoholu, do którego przyznaje się tyle samo respondentów, co do nie picia.

Rodzaj alkoholu wypijanego przez ankietowanych

Wyszczególnienie	tak		nie		nie wiem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
piwo	360	51,3	280	39,9	19	2,7
wino	207	29,5	394	56,1	27	3,8
wódka	290	41,3	329	46,9	22	3,1
drinki	227	32,3	374	53,3	26	3,7
samogon	87	12,4	485	69,1	26	3,7
inne	41	5,8	332	47,3	34	4,8

Na podstawie zaprezentowanych danych widać, iż młodzież najczęściej pije piwo, następnie wódkę, drinki i wino, zaś w mniejszym zakresie samogon i inne trunki. Piwo i wódka, a także drinki na bazie wódek, to podstawowe trunki młodzieży szkolnej.

Upicie się już alkoholem przez badanych

Wyszczególnienie	Liczba	%
tak	264	37,6
nie	388	55,3
nie pamiętam	46	6,6
brak odpowiedzi	4	0,6
Razem	702	100

Jak widać, aż 37,6 % badanych uczniów upiło się już alkoholem, jednak 55,3 % uczniów nie miało doświadczeń w tym zakresie, a 6,6 % nie potrafi udzielić odpowiedniej odpowiedzi.

Łatwość kupna alkoholu przez badanych

Wyszczególnienie	Liczba	%
zdecydowanie tak	226	32,2
raczej tak	170	24,2
raczej nie	104	14,8
zdecydowanie nie	92	13,1
trudno powiedzieć	104	14,8
brak odpowiedzi	6	0,9
Razem	702	100

Z zamieszczonych danych wynika, że 56,4 % badanych uczniów miała dużą łatwość kupna alkoholu (łącznie zdecydowanie, raczej tak), a 27,9 % uczniów nie mogła kupić alkoholu (łącznie zdecydowanie, raczej nie), natomiast 14,8 % badanych nie miało w tym zakresie zdania. Można stwierdzić, że badania pokazały dużą liberalność w zakresie kupna alkoholu, mimo iż część respondentów to osoby dorosłe.

Miejsca zakupu alkoholu

Wyszczególnienie	Liczba	%
nigdy mi się to nie udało	162	21,1
w sklepie	378	53,8
w barze	151	21,5
w pubie, ogródku piwnym	131	18,7
na dyskotecę	159	22,6
inne miejsca	106	15,1
brak odpowiedzi	49	7

Z uwagi na to, że badani mieli możliwość wyboru większej liczby odpowiedzi, nie sumują się one do 100 %. Analiza danych pokazuje, że kupno alkoholu nie jest jakimś znaczącym problemem dla badanych.

Przyczyny używania przez młodzież narkotyków (w %)

Wyszczególnienie	Liczba	%
bo mają zaburzoną osobowość	174	24,8
bo chcą się buntować	261	37,2
bo szukają przyjemności	418	59,5
bo to pozwala im lepiej się uczyć	112	16
bo chcą być akceptowani w grupach	391	55,7
bo są uzależnieni	279	39,7
bo na ten temat dużo słyszą i wiedzą	115	16,4
bo chcą się dobrze bawić	459	65,4
Inne	103	14,7
brak odpowiedzi	5	0,7

Z uwagi na to, że badani mieli możliwość wyboru większej liczby odpowiedzi, nie sumują się one do 100 %. Analiza prowadzona była zgodnie z wyborami respondentów. Na podstawie danych widać, że u podstaw sięgania po narkotyki przez młodzież, w opiniach respondentów leżą czynniki o charakterze społecznym, integracyjnym. Młodzież chce się dobrze bawić oraz chce być akceptowana w grupach. Na drugim miejscu są czynniki o charakterze psychologicznym, wśród których można wymienić chęć buntu, poszukiwanie przyjemności, dużą wiedzę.

Znajomość przez respondentów uczniów, którzy używają narkotyków

Wyszczególnienie	Liczba	%
tak	256	36,5
nie	433	61,7
brak odpowiedzi	13	1,9
Razem	702	100

Jak widać z zamieszczonych danych, 61,7 % badanych uczniów nie zna w swoim otoczeniu osób, które używają narkotyków. Jednak statystycznie co trzeci uczeń ma kontakt z osobą używającą narkotyków.

Liczba uczniów, używających narkotyki w ocenie ankietowanych

Wyszczególnienie	Liczba	%
prawie wszyscy	10	1,4
więcej niż połowa	20	2,8
mniej niż połowa	43	6,1
około jednej czwartej	80	11,4
prawie nikt	252	35,9
nie wiem	288	41
brak odpowiedzi	9	1,3
Razem	702	100

Na podstawie zaprezentowanych danych widać, że aż 41 % badanych nie potrafi ocenić liczby uczniów, którzy używają narkotyków. Z kolei 35,9 % uważa, że nie używa ich prawie nikt, 11,4 % uważa, że około jednej czwartej. Reasumując respondenci nisko oceniają liczbę osób, którzy używają narkotyków w ich uczniowskim otoczeniu.

Miejsca, w których można kupić narkotyki w ocenie respondentów

Wyszczególnienie	Liczba	%
na terenie szkoły	52	7,4
w miejscu zamieszkania	104	14,8
w okolicach szkoły	102	14,5
na dyskotekach	381	54,3
na imprezach szkolnych	39	5,6
inne miejsca	39	8,4
brak odpowiedzi	154	21,9

Analiza przedstawionych danych ukazuje, że najbardziej zagrożonymi miejscami handlu narkotykami są różnorodne dyskoteki, miejsca imprez uczniów szkół gimnazjalnych i średnich. Pozostałe miejsca traktowane są jako drugorzędne. Nie bez znaczenia jest jednak fakt dostępności narkotyków w okolicach szkoły oraz na imprezach szkolnych.

Znajomość przez badanych osób, które handlują narkotykami na terenie szkoły

Wyszczególnienie	Liczba	%
tak	50	7,1
nie	648	92,3
brak odpowiedzi	4	0,6
Razem	702	100,0

Zgodnie z zamieszczoną informacją, 92,3 % badanych uczniów nie zna w swoim otoczeniu osób, które handlują narkotykami na terenie szkoły.

Używanie przez respondentów narkotyków

Wyszczególnienie	Liczba	%
tak	45	6,4
nie	650	92,6
brak odpowiedzi	7	1,0
Razem	702	100,0

Na podstawie zamieszczonych danych, aż 95,6 % ankietowanych uczniów nie używa narkotyków, jednak 6,4 % badanych uczniów przyznaje się do tego.

Możliwość zakupu środków psychoaktywnych przez ankietowanych w %

Rodzaj	nie możliwe	bardzo trudne	dość trudne	dosyć łatwe	bardzo łatwe	nie wiem
papierosy	4,6	1,7	3,6	18,9	58,1	11,3
piwo	4,6	2,4	5,3	20,8	54,4	10,7
wino	4,8	3,0	7,5	20,1	49,6	12,7
wódka	6,6	4,8	8,4	19,2	45,3	13,0
marihuana	20,7	12,5	15,0	13,5	8,7	26,4
LSD	25,8	14,5	13,4	4,7	3,6	35,2
haszysz	25,8	14,1	13,2	4,6	5,1	33,6
środki uspakajające	11,3	5,8	6,7	21,9	28,8	22,6
środki nasenne	14,2	5,3	6,3	14,5	22,2	34,5
kokaina	26,6	13,7	9,7	4,7	4,8	36,8
ecstasy	26,2	13,4	10,1	5,3	5,1	35,9
grzybki	23,6	11,3	9,8	7,7	8,5	34,5
kleje	15,5	8,5	7,8	13,0	22,5	27,6
sterydy	16,7	8,8	9,3	13,2	19,2	27,4
„kompot”	21,8	5,7	9,7	8,0	11,4	38,5
heroina	28,5	3,6	4,3	8,5	12,8	37,3
inne	10,8	2,3	2,0	1,4	2,4	24,8

Analizując powyższą tabelę należy stwierdzić, iż środki legalne, takie jak: papierosy, piwo, wino, wódka są w dużym stopniu dostępne dla badanych uczniów. Środki nielegalne nie są tak łatwo dostępne dla młodzieży, lecz dla pewnej grupy osób zdobycie środków psychoaktywnych nie stanowi problemu.

Wyniki badań ankietowych zostały przekazane do wszystkich placówek oświatowo – wychowawczych, placówek lecznictwa odwykowego na terenie miasta, jak również do MOPS i świetlic środowiskowych celem wykorzystania ich do pracy z młodzieżą i rodzicami.

Wychodząc naprzeciw problemowi spożywania alkoholu i używania środków odurzających i substancji psychotropowych, zwanych powszechnie narkotykami, przez nieletnich podejmowane są przez Miasto działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży, które mają na celu promowanie trzeźwego stylu życia, nabywanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, odmawiania picia, podwyższenia poczucia własnej wartości oraz spędzania wolnego czasu na trzeźwo. Dzieci i młodzież posiadające takie umiejętności nie będą miały potrzeby sięgania po różnego rodzaju używki.

Programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży finansowane z budżetu Miasta

Miasto od wielu lat finansuje realizację szkolnych programów profilaktycznych uwzględniających organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz zajęć sportowych z elementami gimnastyki korekcyjno – kompensacyjnej.

Programy te mają na celu promowanie zdrowego stylu życia, wolnego od nalogów, poprzez rozwijanie zainteresowań sportowych i rekreacyjnych oraz kształtowanie przyzwyczajeń i nawyków aktywnego, a także kulturalnego wypoczynku.

Placówki oświatowe realizujące programy profilaktyczne uwzględniające organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych

	Rok		
	2010	2011	2012
Szkoły podstawowe	22	22	21
Gimnazja	10	10	9
Licea	3	3	3
Zespoły Szkół Ogólnokształcących	4	4	4
Zespoły Szkół	19	19	18
Ilość szkół ogółem	58	58	55
Ilość uczestników zajęć	ok. 7 800	ok. 7 800	ok. 8 000

Ilość szkół realizujących szkolne programy profilaktyczne, uwzględniające organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii utrzymuje się na stałym poziomie. Zajęcia sportowe i rekreacyjne cieszą się coraz większą popularnością, o czym świadczy coraz wyższa frekwencja na zajęciach, a liczba ich uczestników nie zmniejsza się.

Corocznie realizowany jest program pn. „Współzawodnictwo sportowe w ramach Miejskich Igrzysk zmniejszeniem uzależnień młodzieży”. Zawody organizowane są w trzech kategoriach wiekowych:

- Igrzyska Młodzieży Szkolnej – mistrzostwa szkół podstawowych,
- Gimnazjada – mistrzostwa gimnazjów,
- Licealiada – mistrzostwa szkół ponadgimnazjalnych.

W ramach tego programu, w roku szkolnym 2011/2012, rywalizowało w zawodach sportowych 12 tysięcy uczniów. Rozgrywki organizowano w dyscyplinach: koszykówka, piłka siatkowa, piłka ręczna, piłka nożna, unihokej, pływanie, tenis stołowy, badminton, szachy, aerobik, gimnastyka, liga lekkoatletyczna, indywidualne biegi przełajowe, sztafetowe biegi przełajowe. Najlepsze wyniki, w ramach Miejskich Igrzysk Sportowych, uzyskały: w kategorii szkół podstawowych: Szkoła Podstawowa Nr 11, Szkoła Podstawowa Nr 5 i Szkoła Podstawowa Nr 3, wśród gimnazjów: Gimnazjum Nr 7, Gimnazjum Nr 9 oraz Gimnazjum Nr 10, w grupie szkół średnich: najlepsze miejsca zajęły II LO, V LO oraz III LO.

Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu społecznemu Komenda Miejska Policji wspólnie z Wydziałem Zdrowia Urzędu Miasta Rzeszowa realizuje zintegrowane działania profilaktyczne – edukacyjne, ukierunkowane na promocję zdrowego stylu życia i ograniczenie zjawisk patologicznych wśród dzieci i młodzieży z terenu miasta Rzeszowa. Prowadzone programy i akcje profilaktyczne są kontynuacją działań z lat ubiegłych. Należy do nich zaliczyć takie programy i działania profilaktyczne jak: „Stop patologiom – Razem bezpieczniej” w tym miejski etap konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży, program profilaktyczny pn. „Pseudokibic” obejmujący dwa przedsięwzięcia: działania edukacyjne „Kibol to nie kibic” skierowane do młodzieży szkół gimnazjalnych i średnich oraz „Rzeszowskie Dni Sportu dla Młodzieży Gimnazjalnej”, w ramach których organizowane są kolejne edycje Turnieju Piłki Halowej dla chłopców i Turnieju Piłki Siatkowej dla dziewcząt pod patronatem Prezydenta Miasta oraz działania „Policja nie tylko dzieciom”, edukację prawną – wiktymologiczną młodzieży, nauczycieli i rodziców, a także działania „W trosce o młodzież – przeciw narkotykom”.

Kolejną grupą programów są projekty realizowane przez Dział Higieny Szkolnej SP ZOZ Nr 1. Mają na celu m.in. promocję zdrowego trybu życia, dostarczenie informacji nt. szkodliwości palenia papierosów, picia alkoholu, używania narkotyków oraz informacji

o zagrożeniach wynikających z choroby alkoholowej i narkomanii, a także profilaktyki osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego. Programy skierowane są do uczniów klas III, V i VI szkół podstawowych, klas II i III w szkołach gimnazjalnych oraz uczniów klas przedostatnich i uczniów kończących szkołę w szkołach ponadgimnazjalnych, a także uczniów, u których zachodzi podejrzenie o stosowanie używek.

W zakresie profilaktyki uzależnień od narkotyków specjaliści terapii uzależnień z SP ZOZ CLU realizowali program „Zagrożenia wolności”. Podczas zajęć uczniowie nabywali wiedzę dot. szkodliwości używania narkotyków oraz faz uzależnienia, kształtowali umiejętności psychospołeczne mające na celu chronienie ich przed sięganiem po narkotyki takie jak np.: umiejętności odmawiania używania narkotyków, radzenia sobie z presją rówieśniczą.

Dużym zainteresowaniem cieszą się Programy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – promujące organizację imprez bezalkoholowych na rzeszowskich osiedlach. Imprezy o charakterze kulturalno – rozrywkowym i sportowo – rekreacyjnym z udziałem dzieci, młodzieży oraz rodziców realizowane są w ramach ścisłej współpracy Rad Osiedli i placówek oświatowo – wychowawczych funkcjonujących na danym osiedlu (przedszkole, szkoła, dom kultury).

Głównym celem programów jest zmotywowanie dzieci i ich rodziców do wspólnego, aktywnego spędzania czasu wolnego i zacieśnienie więzi rodzinnych oraz organizowanie i promowanie zabawy bez alkoholu, zdrowego i bezpiecznego stylu życia.

W programach realizowanych przez Komendę Miejską Policji oraz w programach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień rokrocznie uczestniczy zbliżona ilość uczniów i pedagogów. Obserwuje się jednak stały wzrost zainteresowania promocją imprez bezalkoholowych ze strony placówek oświatowo – wychowawczych.

Zgodnie z zapisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z budżetu Miasta Rzeszowa dofinansowywana jest działalność podmiotów realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy adresowane do dzieci, młodzieży i rodziców. Finansowane są także podmioty realizujące programy profilaktyczne uwzględniające zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży.

Ilość podmiotów i wysokość środków, przyznanych na dofinansowanie realizacji programów w latach 2010 – 2012

Nazwa zadania	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Organizacja zajęć sportowych i imprez towarzyszących: m.in. turniejów, zawodów, rajdów itp. dla dzieci i młodzieży jako alternatywne formy spędzania czasu wolnego	55 833 760 zł	48 843 760 zł	62 1 043 760 zł
Programy edukacyjne oraz szkolenia z zakresu profilaktyki uzależnień	3 11 240 zł	3 11 240 zł	3 7 180 zł
Profilaktyczne programy psychoedukacyjne z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych narkomanii oraz przemocy adresowane do dzieci i młodzieży	6 45 000 zł	4 45 000 zł	5 45 000 zł
Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	1 4 000 zł	1 4 000 zł	2 19 000 zł
Wspieranie osób niepełnosprawnych zagrożonych patologią społeczną poprzez organizację integracyjnych imprez sportowo – turystyczno – rekreacyjnych i kulturalno – rozrywkowych	4 20 000 zł	5 20 000 zł	6 20 000 zł

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, iż w roku 2011 zmniejszyła się ilość podmiotów realizujących zajęcia sportowe przy nieznacznym wzroście kwot dofinansowania. Natomiast w roku 2012 nastąpił wzrost ilości podmiotów w stosunku do roku poprzedniego, przy jednoczesnym znacznym wzroście dofinansowania. Obserwuje się również wzrost nakładów finansowych na pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom. W pozostałych zadaniach liczba podmiotów utrzymuje się na podobnym poziomie przy stałych kwotach dofinansowania.

Rynek alkoholowy w Rzeszowie

Zasady wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych reguluje ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz.473 z późn. zm.) oraz przepisy prawa miejscowego, tj.:

1. Uchwała Nr XLIX/159/96 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 30 grudnia 1996r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania i ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta Rzeszowa z późniejszymi zmianami,
2. Uchwała Nr XXI/58/2004 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 20 kwietnia 2004r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie Miasta Rzeszowa miejsc sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży oraz o zmianie uchwały Rady Miasta Rzeszowa z późniejszymi zmianami.

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych ustalony przez Radę Miasta Rzeszowa

Wyszczególnienie	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), w tym:			
do spożycia poza miejscem zakupu,	200	300	300
do spożycia w miejscu zakupu	220	220	220

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych funkcjonujących na terenie Miasta Rzeszowa

Wyszczególnienie	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Ogólna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	531	553	554
- powyżej 4,5% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), w tym:			
do spożycia poza miejscem sprzedaży,	190	214	223
do spożycia w miejscu sprzedaży	168	177	173
- piwo	173	162	158

Zestawienie liczby mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych

Rok	Liczba punktów sprzedaży ogółem	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży
2010	531	179 541	338
2011	553	180 173	326
do 30.09.2012	554	181 780	328

Wpływy do budżetu Miasta z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Ilość środków	3 690 853 zł	3 892 146 zł	3 999 629 zł

Zwiększenie ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych w poszczególnych latach spowodowało nieznaczny wzrost wpływów do budżetu Miasta. Wielkość ta obejmowała również wpływy z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń jednorazowych, zezwoleń na wyprzedaż napojów alkoholowych i zezwoleń cateringowych.

Należy zauważyć, że rzeszowski rynek alkoholowy staje się już rynkiem nasyconym pod względem ilości punktów sprzedaży. Obserwuje się dużą rotację przedsiębiorców korzystających z zezwoleń lecz ilość nowych punktów sprzedaży na terenie Miasta o znacznie powiększonym obszarze, wzrasta minimalnie.

Na terenie gminy stosuje się również ograniczenie korzystania z zezwoleń poprzez zapisy uchwały nakazującej zachowanie 100-metrowej odległości od obiektów chronionych. Intencją wymienionej uchwały jest m.in. ograniczenie dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży.

Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Prawidłowość korzystania z zezwoleń sprawdzana jest poprzez kontrolę punktów sprzedaży prowadzone przez upoważnionych pracowników Biura Ewidencji Działalności Gospodarczej i Zezwoleń, członków MKRPA i Straż Miejską.

Przedmiotem kontroli jest przestrzeganie zasad i warunków korzystania z zezwoleń określonych w ustawie „o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi”, w tym przestrzeganie zakazu sprzedaży nieletnim, nietrzeźwym, sprzedaży na kredyt i pod zastaw oraz przestrzeganie zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych.

Prowadzone są także rozmowy profilaktyczne z właścicielami sklepów i sprzedawcami, m.in. tłumaczenie przepisów prawnych, uświadamianie skutków sprzedaży alkoholu nieletnim. Kontrole prowadzone są także wspólnie z Komendą Miejską Policji w Rzeszowie. Sezonowo kontroluje się korzystanie z zezwoleń jednorazowych wydawanych podczas licznych imprez plenerowych.

Ilość przeprowadzonych kontroli

Podmiot prowadzący kontrolę	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Straż Miejska	177	239	140
MKRPA	3	5	0
Biuro EDG UM Rzeszowa	16	19	14
Ogółem	196	263	154

Ponadto członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczyli w kontrolach punktów sprzedaży przeprowadzanych wspólnie z Komendą Miejską Policji w Rzeszowie w zakresie przestrzegania prawa przez przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w latach:

2010 – 112 kontroli

2011 – 37 kontroli.

W trakcie powyższych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Miejska Komenda Policji

Komenda Miejska Policji w Rzeszowie, tak jak inne jednostki Policji realizuje zadania określone w podstawowym akcie prawnym, jakim jest ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* (Dz. U. z 2007 r. Nr 57, poz. 390 z późn. zm.):

- 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- 2) ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania,
- 3) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- 4) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Analizę stanu bezpieczeństwa na terenie działania KMP w Rzeszowie oparto o dane statystyczne Policji, przyjmując za okres porównawczy lata 2011 i 2012.

Od 01.01.2012 r. do 30.09.2012 r. policjanci podejmowali czynności procesowe w 5 210 przypadkach zgłoszeń o popełnionych przestępstwach, a w okresie 01.01.2011 r. do 30.09.2011 r. w 4 879. W porównywanym przedziale czasowym nastąpił wzrost bezwzględnej ilości o 331 zgłoszonych przestępstw, co stanowi wzrost ich liczby o 6,8 %. Nadmienić należy, że wykrywalność na terenie miasta wzrosła z 3 008 do 3 225 przestępstw.

Zjawiskiem patologicznym, które ma niewątpliwie destruktywny wpływ na rozwój i dostosowanie społeczne dzieci i młodzieży jest coraz bardziej powszechne sięganie osób nieletnich po wyroby alkoholowe. Alkohol stanowi jednocześnie groźny czynnik kryminogenny i ma istotny wpływ na sposób dokonania czynu zabronionego lub też wielokrotnie staje się motywem jego popełnienia. Zjawisko używania i nadużywania alkoholu przez osoby małoletnie, co do rozmiarów wykazuje tendencję wzrostową.

Jako bardzo niebezpieczne zjawisko obserwowana jest również narkomania, która jednak na chwilę obecną nie wpływa w znacznym stopniu na wzrost przestępczości nieletnich. Niemniej jednak należy mieć na uwadze, iż w szerszej perspektywie możemy się liczyć ze znacznym jej wzrostem i wpływem na przestępczość nieletnich. Najczęściej ujawniane przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, to posiadanie narkotyków oraz ich sprzedaż.

W 2010 roku policjanci Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie w ramach działań profilaktycznych prowadzonych pn. „W trosce o młodzież – przeciw narkotykom” dokonali zabezpieczenia łącznie 752,39 grama marihuany oraz 24,96 grama amfetaminy. Zabezpieczone narkotyki zostały ujawnione m.in. przy młodzieży z rzeszowskich szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, a także studentów. Prowadzone dalsze czynności w tych sprawach doprowadziły do zatrzymań dilerów narkotykowych, wprowadzających narkotyki na rzeszowski rynek. W ramach realizowanych działań prowadzono obserwację w rejonach rzeszowskich szkół, w wyniku czego dwie osoby zostały zatrzymane i usłyszały zarzuty

rozprowadzania narkotyków. Prowadzono również działania w rejonach rzeszowskich lokali gastronomicznych i rozrywkowych, które miały na celu ujawnianie osób wprowadzających narkotyki do lokali, gdzie wolny czas spędza młodzież. W trakcie tych działań zatrzymano dwie osoby, którym przedstawiono zarzut posiadania narkotyków. Nawiązano również stały kontakt z kierownictwem miasteczka studenckiego, a prowadzona współpraca dała wymierne efekty w postaci zatrzymania 3 studentów, przy których ujawniono narkotyki w postaci marihuany i amfetaminy.

Łącznie w 2010 roku na terenie miasta Rzeszowa ujawniono 206 przestępstw narkotykowych, z czego 17 czynów karalnych zostało popełnionych przez nieletnich. Ujawniono 105 osób podejrzanych, w tym 8 nieletnich.

W 2011 roku na terenie Rzeszowa ujawniono 234 przestępstwa narkotykowe, z czego 19 czynów karalnych zostało popełnionych przez nieletnich. Ujawniono 145 osób podejrzanych, w tym 15 nieletnich. Ponadto ujawniono i zabezpieczono 40 gram amfetaminy, tj. ok 400 działek narkotyku. W trakcie prowadzonych czynności zabezpieczono również 40 gram haszyszu tj. 80 działek i ponad 180 gram marihuany tj. 720 działek dilerkich. W trakcie prowadzonych czynności ujawniono i zlikwidowano 2 nielegalne uprawy maku oraz 4 uprawy marihuany.

W okresie od stycznia do września 2012 roku ujawniono 233 przestępstwa narkotykowe, w tym 11 czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Ujawniono 130 podejrzanych, w tym 9 nieletnich. Ponadto wykryto i zabezpieczono 0,879 gram amfetaminy tj. ok 400 działek narkotyku. W trakcie prowadzonych czynności zabezpieczono również ponad 1 045,5 gramów marihuany tj. ponad 4 000 działek dilerkich.

W celu zminimalizowania tych negatywnych zjawisk oraz dążąc do poprawy efektywności prowadzonych działań profilaktycznych, koniecznym jest kontynuowanie prowadzonych działań edukacyjnych ukierunkowanych na promocję zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży miasta Rzeszowa.

Naruszania porządku i bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez osoby będące pod wpływem alkoholu i związanych ze spożywaniem alkoholu.

Zdarzenia w ruchu drogowym	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
1. Przestępstwa drogowe (art.160 § 1 i 3, 173,174,177, 178 a, 179, 180 KK):	911	943	662
- w tym przestępstwa kierowania pojazdem w związku z naruszeniem art. 178 a § 1 i 2 KK*	714	778	531
2. Wykroczenia (wnioski o ukaranie)	173	226	107
- za kierowanie pojazdem w związku z naruszeniem art. 87 § 1 KW**	138	226	96
- za kierowanie pojazdem w związku z naruszeniem art. 87 § 2 KW**	40	10	15
3.Zatrzymano uprawnień do kierowania pojazdami:	315	382	235
- w tym za kierowanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka	277	325	202
4. Nałożono MKK w związku z popełnieniem czynu określonego w art. 43¹ ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości...***	1 865	****	****
5. Umieszczono w Izbie Wytrzeźwień	6 670	6 846	4 917

*** Art. 178 a KK**

- § 1. Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
- § 2. Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi na drodze publicznej lub w strefie zamieszkania inny pojazd niż określony w § 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

**** Art. 87 KW**

- § 1. Kto znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega karze aresztu albo grzywny nie niższej niż 50 zł.
- § 2. Kto znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej lub w strefie zamieszkania inny pojazd niż określony w § 1, podlega karze aresztu do 14 dni albo grzywny.
- § 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 lub 2 orzeka się zakaz prowadzenia pojazdów.

***** Art. 43¹**

1. Kto spożywa napoje alkoholowe wbrew zakazom określonym w art. 14 ust.1 i 2 a – 6 albo nabywa lub spożywa napoje alkoholowe w miejscach nielegalnej sprzedaży albo spożywa napoje alkoholowe przyniesione przez siebie lub inną osobę w miejscach wyznaczonych do ich sprzedaży lub podawania, podlega karze grzywny.
2. Usiłowanie wykroczenia określonego w ust.1 jest karalne.
3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust.1 można orzec przepadek napojów alkoholowych, chociażby nie były własnością sprawcy.

**** brak danych (w roku 2010 zaprzestano prowadzenia takiej statystyki)

Od początku 2012 roku ujawniono 662 przestępstwa drogowe. Był to spadek o około 4,6% w stosunku do roku 2011 (01.01.2011 r. - 30.09.2011 r.), kiedy zanotowano 694 takich czynów. Spadła również ilość przestępstw kierowania pojazdem po spożyciu alkoholu o 8,6%. Tego typu przestępstw drogowych było jednak najwięcej – 531 (w 2011 r. - 581, spadek o 50). W 235 przypadkach dokonano zatrzymania uprawnień do kierowania pojazdami, z czego 86 % za kierowanie po spożyciu alkoholu lub podobnie działającego środka.

Analizując przedstawioną wyżej tabelę, zauważyć można spadek ilości wykroczeń popełnianych w związku z kierowaniem pojazdem w związku z naruszeniem art. 87 § 2 KW. Dotyczy to zarówno rowerzystów, jak i kierujących pojazdami mechanicznymi, samochodowymi. Osób zasiadających za kierownicę pojazdu a będących pod wpływem alkoholu, nie powstrzymują nawet prezentowane w mediach tragiczne wypadki, w których ich uczestnicy stracili życie.

Funkcjonariusze KMP Rzeszów podejmowali także interwencje wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych zgodnie z przepisami *ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Policja korzysta w szerokim zakresie ze środków oddziaływania poza represyjnego, nie rezygnując ze środków represyjnych wobec sprawców wykroczeń o szczególnym stopniu społecznej szkodliwości czynu. Oprócz postępowania wnioskowego o ukaranie do Sądu Grodzkiego w zagadnieniu zwalczania wykroczeń policjanci Komisariatów Policji i Wydziałów KMP w Rzeszowie w szerokim zakresie stosowali postępowanie mandatowe.

Podobnie jak w latach poprzednich przez cały rok 2012 działania Policji były ukierunkowane na zwalczanie przestępczości kryminalnej, szczególnie tej która występuje najczęściej i jest najbardziej dokuczliwa dla społeczeństwa.

W okresie wakacji i ferii przeprowadzono nasilone kontrole stanu trzeźwości kierowców oraz stanu technicznego autobusów wycieczkowych. Podejmowano również inicjatywy

związane z lepszym oznakowaniem dróg. W tej dziedzinie dokłada się wszelkich starań celem zmniejszenia zagrożeń w ruchu drogowym.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Celem działalności MOPS jest wspieranie osób i rodzin zamieszkałych na terenie Miasta Rzeszowa. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom o niskich dochodach, których członkowie dotknięci są chorobą alkoholową lub narkomanią. Równie istotnym zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym i destrukcji w rodzinach patologicznych.

Rodziny korzystające z pomocy MOPS

	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej MOPS	4 250	4 032	3 272
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej MOPS, które zostały objęte tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, przez co najmniej jednego z członków rodziny	252	221	212
Wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym	613 476 zł	567 168 zł	488 249 zł

W roku 2011 ilość rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy materialnej MOPS nieznacznie zmalała w porównaniu do roku poprzedniego.

Świetlice środowiskowe

Świetlice środowiskowe dla dzieci i młodzieży są prowadzone w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, przez organizacje pozarządowe i kościelne. Programy realizowane w świetlicach działających we wszystkich dzielnicach miasta zapewniają dzieciom opiekę pedagogiczną, pomoc w odrabianiu lekcji, dożywianie, zajęcia plastyczne, muzyczne i rekreacyjno – sportowe.

Ilość dzieci korzystających ze świetlic oraz środki przeznaczone na ich funkcjonowanie w ramach Miejskiego Programu

	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Ilość świetlic realizujących program socjoterapeutyczny	8	9	16
Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach w tym:	306	290	696
dzieci z rodzin alkoholowych	290	275	640
Liczba dzieci korzystających z dożywiania uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych	306	290	696
Wysokość środków finansowych przeznaczonych w ramach Programu na dożywianie w/w dzieci	90 800 zł	118 240 zł	157 040 zł
Łączna wysokość środków finansowych przeznaczonych w ramach Programu na działalność świetlic	385 100 zł	366 140 zł	668 600 zł

W roku 2011 nieznacznie spadła liczba dzieci i młodzieży korzystającej z zajęć w świetlicach socjoterapeutycznych. W bieżącym roku nastąpił znaczny wzrost ilości świetlic przy jednoczesnym istotnym podwyższeniu nakładów finansowych przeznaczonych na ich funkcjonowanie.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie liczy 10 członków. W jej skład wchodzi przedstawiciele: SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień, Komendy Miejskiej Policji, Wydziału Zdrowia i Biura Ewidencji Działalności Gospodarczej i Zezwoleń Urzędu Miasta Rzeszowa.

Osoby uzależnione od alkoholu oraz wyrządzające poważne szkody społeczne (sprawcy przemocy w rodzinie), a nie wyrażające zgody na dobrowolne poddanie się leczeniu odwykowemu, są zgłaszane do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która uruchamia procedury sądowe zobowiązujące do leczenia. Do MKRPA wpływają wnioski osób prywatnych i instytucji o skierowanie na leczenie.

Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ilość wniosków zgłoszonych do Komisji o zastosowanie leczenia odwykowego

	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Ilość wniosków o zastosowanie leczenia	240	251	151

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, iż w latach 2010 do 2011 najwięcej wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego wpłynęło w 2011 roku – 251. Zjawisko to może być związane ze zwiększeniem dostępności do wiedzy z zakresu uzależnień np. (poszukiwanie informacji w Internecie, przekazy medialne), podejmowanych działań profilaktycznych – a tym samym samodzielnym poszukiwaniem pomocy przez rodziny osób mających problem alkoholowy.

Wnioski w sprawie leczenia odwykowego są składane przez rodziny i instytucje nawiązujące bezpośredni lub pisemny kontakt z MKRPA.

Ilość wniosków złożonych przez rodziny, Policję, Prokuraturę i inne instytucje

Ilość wniosków złożonych przez:	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Rodziny	148	138	80
Policję	37	33	20
Prokuraturę	17	36	18
Inne instytucje – MOPS, DPS	38	44	33

W latach 2010 – 2011 najwięcej wniosków składały rodziny. Można sądzić, że jest to spowodowane zaangażowaniem rodzin w poszukiwanie skutecznej pomocy, zmniejszeniem wstydu w sytuacji występowania choroby alkoholowej, a także popularyzacją znajomości działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponad dwukrotnie

wzrosła ilość wniosków złożonych przez Prokuraturę, co może świadczyć o coraz lepszej współpracy między instytucjami.

Istotnym problemem jest występowanie uzależnienia od alkoholu wśród kobiet. Badania sugerują, że kobiety są bardziej narażone na uszkodzenia narządów ciała, uleganie przemocy, trudności w relacjach międzyludzkich na skutek nadużywania alkoholu.

Wnioski złożone o zastosowanie leczenia odwykowego wobec kobiet

Ilość wniosków w sprawie kobiet	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Σ	34	40	27
%	14,2	15,9	17,9

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że liczba wniosków zgłaszanych do MKRPA dotyczących kobiet wzrosła w ubiegłym roku w porównaniu z rokiem 2010.

Wpływ na realizację procedury zobowiązania do leczenia odwykowego wobec osób zgłaszanych mają różne czynniki warunkujące zawieszanie, bądź umarzanie wniosków o zastosowanie leczenia.

Zawieszone lub umorzone wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego

Ilość wniosków zawieszonych, umorzonych	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Σ	42	19	12
%	17,50	7,57	7,94

Powyższe dane wskazują, że do 30.09.2012 r. zawieszono i umorzono 12 wniosków. Dynamika zawieszeń i umorzeń wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego na przestrzeni lat 2010 – 2011 charakteryzuje się wyraźnym spadkiem w roku 2011 w porównaniu z 2010 rokiem.

Inne działania podejmowane przez MKRPA

	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Ilość opinii wydanych przez biegłych	102	122	59
Ilość przeprowadzonych rozmów motywujących do podjęcia leczenia	150	190	70
Ilość osób, które zobowiązały się do podjęcia leczenia (w SP ZOZ CLU, WOTU itp.)	12	12	12
Ilość wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o zastosowanie obowiązku podjęcia leczenia	214	226	142
Ilość opinii wydanych w sprawie lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu	560	663	440
a) pozytywne	551	654	431
b) negatywne	9	9	9

W ostatnim roku wzrosła ilość opinii wydanych przez biegłych wobec osób zgłoszonych do MKRPA, jak również zarysowała się tendencja wzrostowa w zakresie ilości przeprowadzonych rozmów przez członków Komisji motywujących osoby zgłoszone do

podjęcia leczenia. Zwiększyła się także ilość wniosków kierowanych do Sądu Rodzinnego o zastosowanie obowiązku podjęcia leczenia.

Poradnictwo i terapia

Od 1 stycznia 2004 r. SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie jest związane kontraktem z Narodowym Funduszem Zdrowia w zakresie psychoterapii osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych. Ponadto Poradnia Leczenia Uzależnień SP ZOZ CLU realizuje umowę zawartą z Gminą Miasto Rzeszów na świadczenia dla mieszkańców w zakresie: profilaktyki dla dzieci, młodzieży i pedagogów; pomocy psychologicznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym; dorosłych osób mających problemy emocjonalne powstałe na skutek dorastania w rodzinie z problemem alkoholowym; osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, komputera.

Od 4 października 2010 r. przy SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień powstał stacjonarny Oddział Leczenia Uzależnień. Do Oddziału przyjmowani są pacjenci uzależnieni od alkoholu, hazardu i z uzależnieniem mieszanym. Oddział Leczenia Uzależnień realizuje świadczenia w ramach umowy z NFZ, a czas leczenia w Oddziale wynosi 7 tygodni.

Ilość pacjentów przyjętych w Oddziale Leczenia Uzależnień SP ZOZ CLU w Rzeszowie

	Rok	
	2011	do 30.09.2012
Ogólna liczba przyjętych osób	175	144
w tym:		
mężczyzn	162	116
kobiet	13	28
Ilość osób z terenu miasta Rzeszowa	28	19
w tym:		
mężczyzn z terenu miasta Rzeszowa	26	16
kobiet z terenu miasta Rzeszowa	2	3

W 2011 roku do Oddziału Leczenia Uzależnień przyjęto 175 osób, w tym 28 osób z terenu miasta Rzeszowa, co stanowi 16 % osób leczonych. W zdecydowanej większości pacjentami Oddziału byli mężczyźni mieszkający w Rzeszowie – 28 osób. Liczba ta stanowiła 16,05 % ilości mężczyzn leczonych stacjonarnie.

Ilość świadczeń dla mieszkańców Rzeszowa udzielanych przez Poradnię Leczenia Uzależnień

Rodzaj świadczeń	Rok		
	2010	2011	do 30.09.2012
Profilaktyka dla dzieci, młodzieży i pedagogów	10 860	10 080	11 504
Członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym	320	294	146
Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	138	104	57
Dorosłe osoby mające problemy emocjonalne powstałe na skutek dorastania w rodzinie z problemem alkoholowym	764	1 227	964
Osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych (bez alkoholu)	156	71	67
Osoby doświadczające przemocy w rodzinie	782	703	548
Sprawcy przemocy	8	1	0
Wysokość środków finansowych przekazanych z budżetu Miasta	414 500 zł	414 500 zł	327 745 zł

W roku 2011 można zaobserwować niewielkie zmniejszenie liczby świadczeń w zakresie zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży rzeszowskich szkół. Natomiast w trzech kwartałach bieżącego roku wzrosła liczba świadczeń w tym obszarze. Tematyka zajęć to: „Choroba alkoholowa i jej leczenie”, „Uzależnienie od substancji psychoaktywnych”, „Przemoc i agresja w grupie rówieśniczej”, „Asertywność”, „Bądź kreatywny”, „Bezpieczeństwo w sieci”, „Znam swoją wartość”, „Emocje moim drogowskazem”, „Zagrożenie wolności”, „Zagrożenie wolności: dopalacze” itp. W roku 2011 organizowane były zajęcia dla rodziców o tematyce: „Komputer i zagrożenia”.

Zdecydowanie wzrasta liczba dorosłych osób mających problemy emocjonalne powstałe na skutek dorastania w rodzinie z problemem alkoholowym. Wskazuje to na znaczny wzrost zapotrzebowania na tego rodzaju działania realizowane przez SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień.

Wnioski:

Na podstawie danych przedstawionych w diagnozie nasuwają się następujące wnioski:

1. Od 2011 roku wzrasta liczba wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego wpływających do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wynika to ze zwiększenia dostępności do wiedzy z zakresu uzależnień, podejmowanych działań profilaktycznych, a tym samym z samodzielnym poszukiwaniem pomocy przez rodziny osób nadużywających alkoholu.
2. Obserwuje się stały wzrost liczby osób przyjmowanych do Izby Wyrzeźwicieli, przy jednoczesnym wzroście przyjęć osób nieletnich.
3. Liczba szkół realizujących programy profilaktyczne uwzględniające organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych, jak również ilość ich uczestników utrzymuje się na stałym poziomie.
4. Wzrasta ilość podmiotów wylanianych w drodze otwartych konkursów ofert – realizujących programy uwzględniające organizację zajęć sportowych i imprez towarzyszących dla dzieci i młodzieży, jako alternatywne formy spędzania czasu wolnego.
5. Należy kontynuować realizację programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie nieodpłatnych i powszechnie dostępnych zajęć sportowych, których bazą jest sieć szkolnych i przyszkolnych oraz osiedlowych obiektów sportowych. Przyczyniać się to będzie do promocji alternatywnych, wolnych od uzależnień i nudy form spędzania wolnego czasu.
6. Systematycznie wzrasta zainteresowanie promocją imprez bezalkoholowych ze strony placówek oświatowo – wychowawczych i Rad Osiedli.
7. Konieczna jest kontynuacja programów profilaktyczno – edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. Działania profilaktyczne, aby mogły być skuteczne muszą być długofalowe, powtarzalne, adekwatne do danej grupy odbiorców i prowadzone przez odpowiednio do tego przygotowane osoby.
8. W bieżącym roku nastąpił znaczny wzrost ilości świetlic przy jednoczesnym istotnym podwyższeniu nakładów finansowych przeznaczonych na ich funkcjonowanie.
9. Należy stwierdzić, że rzeszowski rynek alkoholowy stał się już rynkiem nasyconym pod względem ilości punktów sprzedaży. Obserwuje się dużą rotację przedsiębiorców korzystających z zezwoleń, lecz ilość nowych punktów sprzedaży na terenie Miasta o znacznie powiększonym obszarze wzrasta minimalnie.
10. Podczas prowadzonych kontroli zauważa się znaczną poprawę świadomości sprzedawców w zakresie przestrzegania zakazów sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim i nietrzeźwym. Istnieje potrzeba szkolenia licznej grupy nowych

przedsiębiorców prowadzących regulowaną działalność gospodarczą w tym zakresie tj. na temat zasad korzystania z zezwoleń i konsekwencji naruszenia przepisów prawa w tym zakresie.

11. Zauważalne jest rozszerzanie się form działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii ze strony służb miejskich, jak również zwiększenie efektywności działań Policji w zakresie zwalczania przestępczości narkotykowej.
12. Nastąpił spadek ilości wykroczeń popełnianych w związku z kierowaniem pojazdem pod wpływem alkoholu lub podobnie działającego środka. Dotyczy to zarówno rowerzystów, jak i kierujących pojazdami mechanicznymi, samochodowymi.
13. Nastąpił znaczny wzrost zapotrzebowania na leczenie osób mających problemy emocjonalne powstałe na skutek wzrastania w rodzinach z problemem alkoholowym, co wskazuje na konieczność rozszerzenia bazy lokalowej SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie i zwiększenie zatrudnienia specjalistów.

Rozdział II

Główne cele Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Rozwiązywanie problemów uzależnień jest jednym z ważnych obszarów działania administracji lokalnej. Polski model rozwiązywania tych problemów zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych zlokalizowana jest na poziomie samorządów gmin.

Główne kierunki działań strategicznych samorządów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień zostały wyznaczone przez ustawę z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii*.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów w zakresie reklamy napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, osobom do lat 18-tu oraz na kredyt lub pod zastaw a także występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Program uwzględnia i realizuje powyższe cele i wyodrębnia 4 grupy zadań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii:

1. Profilaktyka uniwersalna - zapobieganie problemom alkoholowym i przeciwdziałanie narkomanii adresowane do ogółu mieszkańców Rzeszowa.
2. Profilaktyka selektywna - wczesne rozpoznawanie czynników ryzyka wystąpienia problemów alkoholowych i narkotykowych oraz oddziaływanie psychoedukacyjne dla osób z grupy zwiększonego ryzyka.
3. Pomoc psychologiczna dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, terapia Dorosłych Dzieci Alkoholików.
4. Profilaktyka wskazująca – działania profilaktyczne adresowane do osób lub grup, które przejawiają wczesne symptomy problemów uzależnień.

Rozdział III

Zadania szczegółowe na rok 2013 w zakresie działań profilaktycznych, pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej

I.	Profilaktyka uniwersalna – zapobieganie problemom alkoholowym i przeciwdziałanie narkomanii adresowane do ogółu mieszkańców miasta.		
	Rodzaje działań	Standardy	Wskaźniki
1.	Edukacja publiczna 1) audycje radiowe, telewizyjne, oraz publikacje w prasie na temat zapobiegania problemom alkoholowym, narkomanii 2) wykonanie, zakup i dystrybucja materiałów profilaktycznych: prasa i książki tematyczne, broszury, książeczki, poradniki, plakaty, nośniki pamięci, druk ulotek, nagrody w konkursach, zawodach itp. oraz inne materiały i przedmioty informacyjne, edukacyjne i promocyjne 3) zakup testów na obecność narkotyków i innych substancji zmieniających świadomość oraz testów do identyfikacji składu chemicznego narkotyków i innych substancji zmieniających świadomość	dystrybucja materiałów powinna być elementem oddziaływań profilaktycznych	ilość audycji radiowych, telewizyjnych, ilość publikacji w prasie; ilość materiałów, ulotek, plakatów, poradników itp., listy wręczenia nagród itp.; ilość przebadanych osób będących pod wpływem narkotyków
2.	Psychoedukacyjne programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży 1) prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie profilaktyki uzależnień od narkotyków, alkoholu, nikotyny, dopalaczy, komputera. 2) Profilaktyka zaburzeń popędów i nawyków (gry hazardowe) wśród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych	założenia teoretyczne oparte na badaniach naukowych, doświadczeniach klinicznych i terapeutycznych;	ilość osób objętych programami;
3.	Psychoedukacyjne programy profilaktyczne dla rodzin 1) kształtowanie umiejętności porozumiewania się między rodzicami a dziećmi jako podstawa zapobiegania rozwojowi uzależnień od alkoholu i narkotyków 2) programy profilaktyczne i psychoedukacyjne dla rodzin	całościowy projekt z kosztorysem; kompletny godzinowy scenariusz zajęć;	
4.	Szkolenia psychoedukacyjne dla wychowawców i pedagogów szkolnych 1) edukacja na temat specyfiki funkcjonowania rodziny z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz specyfiki rozwoju dzieci w tych rodzinach 2) warsztaty kształtujące umiejętności porozumiewania się z dziećmi i młodzieżą nt. uzależnień 3) edukacja na temat narkotyków, rozwoju uzależnienia od środków psychoaktywnych	zaplanowana ewaluacja; zajęcia prowadzone w sposób systematyczny i powtarzający się oparte na aktywnych metodach dydaktycznych (tzw. Warsztaty)	

5.	Programy psychoedukacyjne i profilaktyczne dla służb mundurowych	uprawnienia do prowadzenia szkoleń z zakresu uzależnień	ilość osób objętych programami
6.	Psychoedukacyjne programy profilaktyczne dla osób głuchych i niedosłyszących, niewidomych i niedowidzących	profesjonalnie opracowany program	ilość osób, które ukończyły program
7.	Wdrożenie systemu szeroko rozumianej specjalistycznej pomocy dla osób zagrożonych uzależnieniami i wystąpieniem zaburzeń psychicznych	wyraźne odniesienie profilaktyczne w sposób szczególnie eksponujące fakt, iż są to imprezy bezalkoholowe	liczba uczestników pozalekcyjnych zajęć sportowych; liczba szkół i podmiotów realizujących programy; ilość rozdanych materiałów edukacyjnych;
8.	Organizacja czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i rodzin 1) organizacja czasu wolnego i pozalekcyjnych zajęć sportowych i imprez towarzyszących (m.in. rajdy, turnieje, zawody) dla dzieci i młodzieży, 2) organizacja niedochodowych imprez kulturalnych i sportowych z udziałem dzieci, młodzieży i rodzin (m.in. festyny, pikniki rodzinne, pielgrzymki, rekolekcje trzeźwościowe, imprezy okolicznościowe – Dzień Dziecka, Mikołajki itp. 3) przekazywanie wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień i upowszechnianie materiałów edukacyjnych na festynach rodzinnych, dniach Osiedli organizowanych przez Urząd Miasta Rzeszowa, placówki oświatowo – wychowawcze, Rady Osiedli, 4) wspieranie działań promujących zdrowy styl życia	zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przeciwdziałaniu narkomanii	ilość przeprowadzonych kontroli;
9.	Ograniczenia dostępności alkoholu, narkotyków, dopalaczy 1) przestrzeganie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania i ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych określonych odrębną uchwałą Rady Miasta Rzeszowa 2) wspólne działania członków MKRPA i przedstawicieli Policji, Straży Miejskiej dot. kontroli punktów sprzedaży i zasad sprzedaży napojów alkoholowych, sklepów z substancjami psychoaktywnymi, miejsc szczególnie narażonych na działalność dealerów narkotykowych: lokale gastronomiczne, kafejki, szkoły, place zabaw, dyskoteki itp. oraz kontrolowanie mieszkańców miasta w kierunku posiadania, dystrybucji i bycia pod wpływem środków odurzających jak również będących pod wpływem alkoholu	całościowy projekt działań z kosztorysem	wysokość nakładów finansowych; ilość doposażonych placówek; liczba dzieci uczestniczących w różnych formach wypoczynku; ilość dzieci korzystających z dożywiania
10.	Wspomaganie działalności organizacji pożytku publicznego oraz instytucji działających na rzecz zapobiegania problemom uzależnień 1) wspieranie działalności organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 2) doposażenie placówek działających na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii 3) dofinansowanie imprez, wypoczynku letniego i zimowego oraz innych działań na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii 4) dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych		

II. Profilaktyka selektywna – wczesne rozpoznawanie czynników ryzyka wystąpienia problemów alkoholowych, narkomanii oraz oddziaływanie psychoedukacyjne dla osób z grup zwiększonego ryzyka			
	Rodzaje działań	Standardy	Wskaźniki
1.	Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych w świetlicach środowiskowych i socjoterapeutycznych, internatach, akademikach studenckich 1) warsztaty dotyczące zwiększenia umiejętności interpersonalnych i intrapsychicznych, radzenie sobie w sytuacji nacisku grupy rówieśniczej na używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych	całościowy projekt z kosztorysem; kompletny godzinowy scenariusz zajęć; zaplanowana ewaluacja	ilość osób uczestniczących w warsztatach
2.	Szkolenia i kursy specjalistyczne dla: lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i lekarzy rodzinnych, pielęgniarek, higienistek szkolnych, pedagogów, nauczycieli, pracowników służb społecznych, policjantów, pracowników izby dziecka, strażników miejskich, kuratorów sądowych, księży, wolontariuszy, sprzedawców napojów alkoholowych 1) edukacja w zakresie stosowania metod wczesnego rozpoznawania problemów uzależnień 2) edukacja na temat interwencji wobec osób dotkniętych problemem alkoholowym, narkomanią 3) edukacja w zakresie przestrzegania obowiązujących zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych 4) edukacja w zakresie przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi w szkole 5) metody i formy wdrażania programów profilaktyki uzależnień	uprawnienia do prowadzenia szkoleń, kursów	ankiety ewaluacyjne dot. problematyki szkoleń
3.	Organizacja porad i konferencji, udział w kampaniach lokalnych i ogólnopolskich poświęconych rozwiązywaniu problemów uzależnień 1) edukacja 2) tworzenie lokalnej koalicji instytucji, organizacji na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii 3) włączenie się w ogólnopolskie oraz lokalne kampanie i akcje informacyjno – edukacyjne poświęcone rozwiązywaniu problemów uzależnień	kompletny godzinowy scenariusz narady, konferencji, kampanii; wybór ofert	ilość zrealizowanych działań; ilość przeprowadzonych kampanii i liczba ich uczestników

III. Terapia dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, Terapia Dorosłych Dzieci Alkoholików			
	Rodzaje działań	Standardy	Wskaźniki
1.	Terapia Dorosłych Dzieci Alkoholików 1) specjalistyczna pomoc indywidualna 2) grupy terapeutyczne	standardy placówek leczenia odwykowego	ilość osób objętych leczeniem
2.	Szkolenia specjalistyczne dla terapeutów uzależnień 1) tworzenie możliwości do odbywania specjalistycznych szkoleń zawodowych dla osób pomagających osobom z problemem alkoholowym, uzależnieniem od środków psychoaktywnych i hazardu	uprawnienia do prowadzenia szkoleń z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień	ilość osób uczestniczących w szkoleniach

IV. Profilaktyka wskazująca			
	Rodzaje działań	Standardy	Wskaźniki
1.	Zajęcia terapeutyczne w ramach terapii pogłębionej dla osób uzależnionych od alkoholu 1) grupy terapeutyczne w ramach programu After Care opieka psychoterapeutyczna dla pacjentów z zakończonym podstawowym programem psychoterapii) 2) zajęcia terapeutyczne w ramach opieki psychoterapeutycznej po odbytych leczeniu w Stacjonarnym Oddziale Leczenia Uzależnień w SP ZOZ CLU dla pacjentów z terenu Miasta 3) zajęcia terapeutyczne dla rodzin pacjentów leczących się w w/w Oddziale	standardy placówek lecznictwa odwykowego	ilość osób objętych leczeniem
2.	Zajęcia terapeutyczne dla członków rodzin z problemem alkoholowym 1) pogłębiona terapia indywidualna 2) psychoterapia rodzinna i małżeńska 3) poradnictwo dla rodzin osób z problemem narkotykowym	standardy placówek lecznictwa odwykowego	ilość osób objętych leczeniem
3.	Zajęcia dla dzieci objętych pomocą socjoterapeutyczną 1) finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych 2) doposażenie pomieszczeń, materiały edukacyjne i inne	profesjonalnie przygotowani realizatorzy	liczba profesjonalnie przygotowanej kadry; ilość materiałów edukacyjnych
4.	Zajęcia terapeutyczne dla osób eksperymentujących i uzależnionych od alkoholu 1) motywowanie do leczenia stacjonarnego 2) psychoterapia indywidualna 3) poradnictwo	profesjonalny program terapeutyczny – codzienne zajęcia prowadzone przez terapeutów lub osoby z profesjonalnym przygotowaniem	liczba osób objętych leczeniem
5.	Zajęcia rehabilitacyjne, rekolekcje trzeźwościowe i obozy terapeutyczne dla członków klubów abstynenckich, uzależnionych mieszkańców schronisk, dla osób uzależnionych i członków rodzin, wzmacniające proces zdrowienia z choroby alkoholowej	częściowy udział własny w kosztach obozu jego uczestników	wydatki poniesione na wspieranie działalności środowisk abstynenckich ilość osób objętych leczeniem
6.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej	profesjonalnie przygotowani realizatorzy	ilość osób biorących udział w zajęciach; wysokość nakładów finansowych
7.	Organizacja badań i sondaży opinii, lokalnych diagnoz i ekspertyz w zakresie uzależnień 1) ocena aktualnego stanu problemów alkoholowych i narkotykowych istniejących zasobów oraz efektów prowadzonych dotychczas działań 2) opracowywanie i przekazywanie zainteresowanym podmiotom informacji na temat zadań realizowanych przez Miasto na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień 3) przeprowadzenie lokalnej diagnozy problemów w zakresie używania alkoholu, narkotyków i tytoniu oraz innych zagrożeń społecznych wśród uczniów szkół na terenie miasta Rzeszowa	profesjonalnie przygotowani realizatorzy	liczba osób objętych badaniami; ilość opracowań

Rozdział IV

Partnerzy i realizatorzy Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Mając na uwadze wielopłaszczyznowe oddziaływanie problemów uzależnień na mieszkańców Rzeszowa, przyjęto szeroką listę partnerów i realizatorów Programu:

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie, SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień w Rzeszowie, Komenda Miejska Policji w Rzeszowie, Straż Miejska w Rzeszowie, Sąd Rejonowy w Rzeszowie, placówki oświatowo - wychowawcze (przedszkola, szkoły), placówki opiekuńczo – wychowawcze, rady osiedla, zakłady opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty wyłonione w wyniku otwartych konkursów ofert, grupy samopomocowe funkcjonujące na terenie Rzeszowa, kluby abstynenta, kluby sportowe, instytucje kultury, instytucje szkoleniowe, placówki naukowe i ośrodki badań społecznych, lokalne media, inne podmioty działające w zakresie profilaktyki uzależnień, Wydziały i Biura oraz jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Rzeszowa.

Zadania zawarte w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii powinny być realizowane zgodnie ze standardami zawartymi w Rekomendacjach do realizowania i finansowania Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przygotowanymi przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Z uwagi na specyfikę zadań, szczególnie związaną z ochroną zdrowia psychicznego i fizycznego przed uzależnieniem od alkoholu i narkotyków podmioty realizujące zadania winny spełniać określone wymogi dotyczące:

- a) merytorycznego przygotowania specjalistów wykonujących zadania,
- b) bazy lokalowej,
- c) prawidłowego prowadzenia dokumentacji
- d) prowadzenia procesu ewaluacji wykonywanych zadań.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie oraz inne podmioty wyłonione w drodze konkursu

- 1) Profilaktyka uzależnienia od alkoholu, hazardu, komputera i środków psychoaktywnych.
- 2) Psychoterapia i poradnictwo dla osób eksperymentujących z narkotykami oraz uzależnionych od narkotyków.
- 3) Psychoterapia rodzinna i małżeńska dla rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym.
- 4) Psychoterapia małoletnich dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
- 5) Psychoterapia indywidualna i grupowa Dorosłych Dzieci Alkoholików.
- 6) Zajęcia terapeutyczne w ramach opieki psychoterapeutycznej po odbytym leczeniu w Stacjonarym Oddziale Leczenia Uzależnień w SP ZOZ. CLU dla pacjentów z terenu miasta.
- 7) Programy profilaktyczne i psychoedukacyjne dla rodzin.
- 8) Programy psychoedukacyjne i profilaktyczne dla służb mundurowych z terenu miasta.

- 9) Prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie profilaktyki uzależnień w trakcie imprez sportowych, kulturalnych organizowanych na terenie miasta Rzeszowa przy współpracy szkół i Rad Osiedli.
- 10) Prowadzenie działań psychoedukacyjnych i szkoleń dla rodziców, pedagogów, psychologów szkolnych, służb społecznych, policji, służb sądowych w zakresie psychoprofilaktyki uzależnień.
- 11) Diagnoza i psychoterapia dzieci wykorzystywanych seksualnie z terenu miasta Rzeszowa wychowujących się w rodzinie z problemem alkoholowym i narkotykowym.
- 12) Diagnoza i psychoterapia indywidualna i grupowa dla osób doświadczających przemocy w rodzinie o wysokim stopniu zagrożenia patologiami m.in. uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.
- 13) Szkolenie teoretyczne i praktyczne dla higienistek szkolnych w zakresie doskonalenia metod i form wdrażania programów dotyczących profilaktyki uzależnień adresowanych do młodzieży szkolnej.
- 14) Obsługa Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie przyjmowania zgłoszeń i przeprowadzania rozmów motywujących w sprawach o leczenie alkoholowe.

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Nr 1 w Rzeszowie i inne podmioty wyłonione w drodze konkursu

Realizacja programu – „Profilaktyka choroby alkoholowej, uzależnienia narkotykami i nałogu nikotyny dzieci i młodzieży wieku szkolnego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego”

MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Funkcjonowanie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie została powołana Zarządzeniem Nr V/1049/2009 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 25 listopada 2009 r. Powołanie Komisji wynika z *art. 4¹ ust.3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.).

Zgodnie z *art. 4¹ ust. 4* wspomnianej ustawy w skład Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Komisja ma swoją siedzibę w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie i zbiera się na swoich posiedzeniach w zależności od potrzeb.

Zadania Komisji:

- 1) inicjowanie przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 2) pomoc rodzinom osób uzależnionych od alkoholu (informowanie o możliwościach pomocy prawno – administracyjnej, chorobie alkoholowej i sposobach jej leczenia),
- 3) tworzenie lokalnej koalicji organizacji, instytucji, osób fizycznych na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych,

- 4) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 5) przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu,
- 6) kierowanie osób nadużywających alkoholu na badania przez biegłych,
- 7) rozpatrywanie oraz kierowanie do Sądu Rejonowego w Rzeszowie wniosków dotyczących zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu,
- 8) realizacja zadań wynikających z ramowego programu współpracy pomiędzy Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie, a Komendą Miejską Policji w Rzeszowie
- 9) opracowanie Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- 10) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 11) podnoszenie kwalifikacji członków Komisji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, seminariach i warsztatach,
- 12) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, w przypadku upoważnienia przez Prezydenta Miasta.

Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie.

- 1) Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w pracach – posiedzeniach Komisji i podkomisji oraz za realizację czynności dodatkowych przysługuje wynagrodzenie.
- 2) Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 1, ustala się w wysokości:
 - a) dla członków Komisji – 10 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 września 2012 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2013 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1 026) za każde posiedzenie Komisji lub podkomisji oraz realizację czynności dodatkowych
 - b) dla Sekretarza lub innego członka Komisji, wyznaczonego przez Przewodniczącego do prowadzenia obsługi administracyjnej Komisji – 15 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w cyt. powyżej rozporządzeniu, za każde posiedzenie Komisji lub podkomisji oraz realizację czynności dodatkowych.
- 3) Członkom Komisji będącym pracownikami Urzędu przysługuje zwrot kosztów podróży w związku z wyjazdami na szkolenia, seminaria, warsztaty, kursy, konferencje itp. związane z profilaktyką uzależnień na podstawie delegacji służbowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. (Dz. U. Nr 236, poz. 1 990 z późn. zm.) w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.
- 4) Członkom Komisji nie będącym pracownikami Urzędu przysługuje zwrot kosztów podróży w związku z wyjazdami na szkolenia, seminaria, warsztaty, kursy, konferencje itp. związane z profilaktyką uzależnień na podstawie pisemnego oświadczenia potwierdzającego faktycznie poniesione koszty wyjazdu (podstawą do zwrotu kosztów podróży są bilety, rachunek za odbyte szkolenie lub nocleg).

Rozdział V

Zadania Służb Miejskich w zakresie kontroli i interwencji w stosunku do podmiotów handlujących alkoholem

Podstawa prawna :

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym*, (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej* (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz.1095 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.).

Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wszystkich rodzajów realizowana jest przez Straż Miejską i członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie stosownych upoważnień wydanych przez Prezydenta Miasta Rzeszowa. Podejmowane są także wspólne działania kontrole z Komendą Miejską Policji w Rzeszowie.

Ustawa *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* zawiera indeks warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Przestrzeganie warunków ustawowych sprawdzane jest poprzez kontrole punktów sprzedaży prowadzone przez upoważnionych pracowników Biura Ewidencji Działalności Gospodarczej i Zezwoleń, członków MKRPA i Straż Miejską. Corocznie prowadzona jest także akcja kontroli punktów organizowana przez Miejską Komendę Policji w Rzeszowie z udziałem członków MKRPA.

Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sezonie letnim kontrolują prawidłowość korzystania z zezwoleń jednorazowych, wydawanych podczas licznych imprez plenerowych na terenie Miasta.

Rozdział VI

Finansowanie Programu

Realizacja zadań w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii finansowana będzie ze środków własnych Miasta pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z uchwałą w sprawie budżetu Miasta na rok 2013.

Rozdział VII

Monitorowanie realizacji Programu

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie poprzez:

- 1) bieżące gromadzenie i analizę uzyskanych danych statystycznych i opracowanie wniosków,
- 2) analizę wskaźników porównujących rok bieżący z okresem poprzednim,
- 3) sprawozdawczość podmiotów z realizacji poszczególnych zadań,
- 4) sprawozdania wewnętrzne dla Wydziału Budżetowego.